

BÖLÜM 26

YOĞUN BAKIM ÜNİTELERİNDE SANAT TERAPİ

Leyla KAZANCIOĞLU¹

“Tedavinin en iyi yollarından, en etkililerinden biri, hastanın akli ve ruhi güçlerini artırmak, ona hastalıkla daha iyi mücadele için cesaret vermek, hastanın çevresini sevimli ve hoşla gider hale getirmek, ona en iyi musikiyi dinletmek ve onu sevdiği insanlarla bir araya getirmektir...”

İbn-i Sina.

GİRİŞ

Yoğun bakım üniteleri, kritik durumda bulunan hastaların, çoğu zamanda mekanik ventilasyon desteği alarak bulundukları yerlerdir. Bu hastalarda ağrının yanı sıra içinde bulundukları şartların, gürültülü, ışıklı ve ileri teknolojik aletlerin karmaşık hale getirdiği fiziksel ortamın, diğer hastalardan ve yakınlarından izole edilmiş olmanın, konuşamamanın, durumlarının belirsizliğinin ve hatta ölüm korkusunun yol açtığı anksiyete artışı söz konusudur. Bütün bu etkenler nedeniyle bu hastalar yoğun stres altında olup, bu durum kalp hızları, solunum sayıları ve kan basınçlarındaki artışla kendini göstermektedir. Ayrıca hastalar, ortamın gürültüsü ve yapılan müdahalelerle sık sık bölünen uyku problemi yaşamakta, bütün bunlar yaşam kalitelerinin olumsuz yönde etkilemektedir.

Bu hastalarda genellikle analjezi ve sedasyon şeklinde farmakolojik bir yönetim uygulanmaktadır. Bu yaklaşımda daha çok yan etkileri ve uzun dönem komplikasyonları ile bilinen opioidler kullanılmaktadır. Uygulanan farmakolojik tedavi hastanın ventilasyonda ve yoğun bakım ünitesinde kalış süresini uzatmakta, bu da sağlık bakım maliyetlerinde artışa yol açmaktadır. Günümüzde farmakolojik tedavinin bu yan etkilerinden kaçınmak ve kullanımlarını en aza indirmek ve etkilerini güçlendirmek amacıyla non-farmakolojik alternatif terapi yöntemleri kullanılmaktadır. Sanat tedavisi bu amaçla diğer tüm sağlık alanlarında olduğu gibi yoğun bakım ünitelerinde de giderek dahayaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Bu amaçla yoğun bakım ünitelerinde kullanılan başlı-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD., leyla.kazancioglu@erdogan.edu.tr

bilimsel araştırmaların odak noktalarından biri olacağı görünmektedir. Bu amaçla yapılacak bilimsel çalışmaların çeşitlendirilmesinin, farklı hasta gruplarında, farklı müzik türlerinin, farklı parametreler üzerindeki değişimlerinin incelenmesinin bu konudaki bilgi birikimine gelecekteki sanat terapi uygulamalarının yönlendirilmesine önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

1. Birkan ZI. Müzikle Tedavi, Tarihi Gelişimi ve Uygulamaları. Ankara Akupunktur ve Tamamlayıcı Tıp Dergisi, 2014;1:37-49.
2. AMTA American Music Therapy Association. Music Therapy Makes a Difference. 2017. Online document at: www.musictherapy.org [Access Date: 22/12/2020].
3. Wadeson, H. Art psychotherapy (2nd ed.): John Wiley & Sons Inc.;2010.
4. Gerber N. The therapist artist: An individual and collectiveworldview. In M. Junge (Ed.). The identity of the art therapist. Springfield, IL: Charles C.Thomas Publisher, Ltd.;2014.
5. Naumburg M. Dynamically oriented art therapy: Its principles and practices. New York, NY. Grune and Stratton; 1966.
6. Naumburg M. Dynamically oriented art therapy. Chicago, IL: Magnolia Street Publishers. (Original work published 1966); 1987.
7. Kramer E. Art as Therapy with Children. New York, NY: Schocken.; 1971.
8. Kaimal G, Ray K, Muniz J. Reduction of cortisol levels and participants' responses following art making. Art therapy, 2016;33(2):74-80.
9. Sandmire DA, Gorham SR, Rankin NE, et al. The influence of art making on anxiety: A pilot study. Art Therapy, 2012;29(2):68-73.
10. Egger N, Konnopka A, Beutel ME, et al. Short-term cost-effectiveness of psychodynamic therapy and cognitive-behavioral therapy in socialanxietydisorder: Resultsfrom the SOPHO-NET trial. Journal of Affective Disorders. 2015;180:21-28
11. Im ML, Lee JI. Effects of art and music therapy on depression and cognitive function of the elderly. TechnolHealthCare. 2014;22(3):453-8.
12. Glinzak L. (2016) Effects of Art Therapy on Distress Levels of Adults With Cancer: A Proxy Pretest Study, Art Therapy, 2016;33:27-34.
13. Shella TA. Art therapy improves mood, and reduces pain and Anxiety when offered at bedside during acute hospital treatment. The Arts in Psychotherapy. 2018;57:59-64.
14. Thaut MH, Gardiner JC, Holmberg D, et al. Neurologic music therapy improves executive function and emotional adjustment in traumatic brain injury rehabilitation. Annals of the New York Academy of Sciences 2009;1169(1):406-16.
15. White JM. Music as intervention: a notable endeavor to improve patient outcomes. NursClin North Am. 2001;36(1):83-92.
16. Thorgaard P, Ertmann E, Hansen V, et al. Designed sound and music environment in post anaesthesia care units—a multi centre study of patients and staff. IntensiveCritCareNurs. 2005;21(4):220-225.
17. Giannotti, L. A, Pizzoli L. M. L. Musicoterapia-nador: diferençasantreosestilos jazz e new age. Nursing, 2004;71(7):35-41.
18. Chlan L, Tracy MF, Nelson B, et al. Feasibility of a music intervention protocol for patients receiving mechanical ventilatory support. AlternTherHealthMed 2001;7(6):80-83.
19. Barcellos LRM. Cadernos de Musicoterapia 4: etapas do processo musicoterápicoou para uma metodologia em musicoterapia. Rio de Janeiro: Enelivros; 1999: p. 43-6.
20. Bruscia KE. Defining music therapy. 3rd ed. Gilsum: Barcelona Pub; 2014.
21. Van der Steen JT, Van Soest-Poortvliet MC, Van der Wouden JC, et al. Music-based therapeutic interventions for people with dementia. Cochrane Database Systematic Reviews. 2018;7:1-118.
22. Magee WL, Clark I, Tamplin J, et al. Music interventions for acquired brain injury. Cochrane Database Systematic Reviews. 2017;1:1-116.
23. Geretsegger M, Elefant C, Mössler KA, et al. Music therapy for people with autism spectrum disorder. Cochrane Database of Systematic Reviews 2014;6:1-56.
24. Carr C, d'Ardenne P, Sloboda A, et al. Group music therapy for patients with persistent post-traumatic stress disorder-an exploratory randomized controlled trial with mixed methods evaluation. Psychol Psychother. 2012;85:179-202.
25. Särkämö T, Pihko E, Laitinen S, et al. Music and speech listening enhance the recovery of early sensory processing after stroke. Journal of Cognitive Neuroscience 2010;22(12):2716-27.
26. Areias, J. A música, a saúde e o bem-estar. [Versãoelectrónica]. Nascer e Crescer. 2016;25(1):7-10.
27. Chahraoui K, Laurent A, Bioy A, et al. Psychological experience of patients 3 months after a stay in the intensive care unit: a descriptive and qualitative study. J CritCare. 2015;30(2):599-605.
28. Guttormson JL, Chlan L, Weinert C, et al. Factors influencing nurse sedation practices with mechanically ventilated patients: A U.S. national survey. Intensive and Critical Care Nursing, 2010;26:44-50.

29. Korhan EA, Khorshid L, Uyar M. The effect of music therapy on physiological signs of anxiety in patients receiving mechanical ventilatory support. *Journal of Clinical Nursing*. 2011;20(7-8): 1026-34.
30. Bradt J, Dileo C. Music interventions for mechanically ventilated patients. *Cochrane Database Systematic Reviews*. 2014; 12:1-67.
31. Gelinas C, Arbour C, Michaud C, et al. Patients and ICU nurses' perspectives of non-pharmacological interventions for pain management. *Nursing in Critical Care*. 2012; 18(6): 307-318.
32. Backes DS, Dine SC, Oliveira CL, et al. Música: terapia complementa rno processo de humanização de um CTI. *Nursing*, 2003;66(6):35-42.
33. Almerud S, Petersson K. Music therapy a complementary treatment for mechanically ventilated intensive care patients. *Intensive and Critical Care Nursing*. 2003;19(1):21-30.
34. Barr J, Fraser GL, Puntillo K, et al. American College of Critical Care Medicine: Clinical practice guidelines for the management of pain, agitation, and delirium in adult patients in the intensive care unit. *Critical Care Medicine*. 2013;41:263-306.
35. Nilsson U. The anxiety and pain-reducing effects of music interventions: a systematic review. *AORN J* 2008;87(4):780-807.
36. Javed T. Classical Music Therapy: Helping Mechanically Ventilated Intensive Care Patients. *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*. 2020;201:A1823.
37. Tsay SL, Wang JC, Lin KC, et al. Effects of acupuncture therapy for patients having prolonged mechanical ventilation support. *Journal of Advanced Nursing* 2005;52(2):142-150.
38. Ostermann ME, Keenan SP, Seiferling RA, et al. Sedation in the intensive care unit: a systematic review. *JAMA* 2000; 283:1451-1459.
39. Lee OK, Chung YF, Chan MF, et al. Music and its effect on the physiological responses and Anxiety levels of patients receiving mechanical ventilation: a pilot study. *Journal of Clinical Nursing*. 2005;14(5):609-20.
40. Han L, Li JP, Sit JW, et al. Effects of music intervention on physiological stress response and anxiety level of mechanically ventilated patients in China: a randomised controlled trial. *Journal Clinical Nursing*. 2010;19(7-8):978-87.
41. Bayındır, S , Koçyiğit, F. Yoğun Bakım Ünitesinde Ağrı ve Anksiyete Yönetiminde Nonfarmakolojik Adjuvan Tedavi: Müzik Terapi. *Maltepe Tıp Dergisi*. 2017;9(1):14-17.
42. Yılmaz DU, Korhan EA, Baysan B, et al. Mechanik Ventilasyon Desteğinde Olan Hastalarda Müzik Terapinin Sedasyon Düzeyi ve Yaşamsal Belirtiler Üzerine Etkisi: Bir Pilot Çalışma. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 2016;1(3):21-27.
43. Wong HL, Lopez-Nahas V, Molassiotis A. Effects of music therapy on anxiety in ventila-
- tor-dependent patients. *Heart&Lung The Journal of Cardiopulmonary and Acute Care*. 2001 Sep-Oct; 30(5):376-87.
44. Jackson P, Khan A. Delirium in critically ill patients. *Critical Care Clinics* 2015;31(3):589-603.
45. Chariyawong P, Copeland S, Mulkey Z. What is the role of music in the intensive care unit? *The Southwest Respiratory and Critical Care Chronicles* 2016;4(16):40-44.
46. Chi GC, Young A. Selection of music for inducing relaxation and alleviating pain: literature review. *Holistic Nursing Practice* 2011; 25(3), 127-135.
47. Trappe HJ. The effects of music on the cardiovascular system and cardiovascular health. *Heart*, 2010;96(23):1868-71.
48. Goertz W, Dominick K, Heussen N, et al. Music in the cathlab: Who should select it? *Clinical Research in Cardiology*. 2011; 100(5):395-402.